

4. Антохов А.А. Інноваційний розвиток економіки України через призмю зарубіжного досвіду / А.А. Антохов // Науковий вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського: зб. наук. праць. – 2015. – № 2 (5). – С. 7.
5. Аналітична доповідь центру Разумкова. Інноваційний розвиток в Україні: наявний потенціал і ключові проблеми його реалізації [Електронний ресурс]. – URL : http://www.uceps.org/additional/analytical_report_NSD55_ukr.pdf.

Гереза Валентина

студентка

Науковий керівник: к.і.н., доцент, асистент кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Шевчук Жанна

*Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

У ринковій економіці фінансові ресурси (капітал) вкладаються у будь-які види діяльності включно за критерієм максимуму прибутку. Прибутковість, тобто ефективність використання капіталу, має назву рентабельність. Власник капіталу підприємства, його менеджери повинні оцінювати будь-які рішення у сфері управління наявними коштами, порівнюючи витрати з прибутком, тим більше, що фінансові ресурси завжди обмежені певними обсягами, а одержаний прибуток – це фінансовий ресурс для здійснення нових вкладень і одержання нових прибутків [1, с. 23].

Калініченко О.М. відмічає, що рентабельність підприємства – найбільш узагальнюючий показник його діяльності. В ньому синтезуються всі фактори виробництва і реалізації продукції, оборотність господарських коштів і позареалізаційні фінансові результати [2, с. 104].

Кінцеві результати діяльності характеризуються не лише абсолютними показниками прибутку або збитку. Суб'єкти господарювання, які зацікавлені у віддачі від використаних ресурсів

і вкладеного капіталу, аналізують співвідношення отриманого ефекту з понесеними витратами (використаними ресурсами). Для цього обчислюються відносні показники ефективності:

- рентабельність, яка іноді ототожнюється з прибутковістю і доходністю;
- окупність (покриття).

Рентабельність – це відносний показник прибутку, який відображає відношення отриманого ефекту (доходу, прибутку) з наявними або використаними ресурсами. Рентабельним є такий стан діяльності, коли протягом певного періоду грошові надходження компенсують понесені витрати, створюється і накопичується прибуток. Протилежним станом є збитковість, коли грошові надходження не компенсують понесені витрати.

Рентабельність – це рівень прибутковості, що вимірюється у відсотках, тобто відносний показник. Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямків діяльності, окупність витрат. Ці показники більш повно, ніж прибуток, характеризують остаточні результати господарювання [3, с. 90].

Алгоритм розрахунків та економічний зміст основних показників рентабельності представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні показники рентабельності

Назва	Формула розрахунку	Економічна інтерпретація
1	2	3
Рентабельність активів (економічна рентабельність)	$P_A = \frac{ЧП}{A}$ <p>ЧП – чистий прибуток; А – середня величина активів. За цією формулою можуть бути розраховані коефіцієнти рентабельності окремих груп активів (оборотних, необоротних, окремих їх елементів)</p>	Характеризує загальний рівень прибутку, що створюється всіма активами

Продовж. табл. 1

1	2	3
Загальна рентабельність (рентабельність виробничого капіталу) P_3	$P_3 = \frac{ВП}{ОЗ + МОА}$ ВП – валовий прибуток; ОЗ – середня вартість основних засобів; МОА – середня вартість матеріальних оборотних активів	Характеризує рівень валового прибутку, що створюється основними засобами і матеріальними оборотними активами
Рентабельність власного капіталу (фінансова рентабельність)	$P_{вк} = \frac{ЧП}{ВК}$ ЧП – чистий прибуток; ВК – середня величина власного капіталу	Характеризує загальний рівень рентабельності, що створюється власним капіталом
Рентабельність реалізації (комерційна рентабельність РК)	$P_k = \frac{ЧП(ВП)}{ОР}$ ЧП(ВП) – чистий або валовий прибуток; ОР – обсяг реалізації (виручка)	Характеризує рівень прибутку, що припадає на 1 грн реалізованої продукції
Рентабельність окремих видів продукції РПР	$P_{пр} = \frac{Ц - С}{С}$ Ц – ціна окремих видів продукції; С – собівартість окремих видів продукції	Характеризує рівень прибутковості окремих видів продукції
Рентабельність основної діяльності РОС	$P_{ос} = \frac{ВП}{П + З}$ ВП – валовий прибуток; П + З – загальна сума постійних і змінних витрат основної діяльності	Показує як співвідносяться між собою сума прибутку і сума витрат пов'язаних з випуском продукції
Рентабельність операційних витрат РОВ	$P_{ов} = \frac{ОП}{ОПв}$ ОП – операційний прибуток; ОПв – операційні витрати	Характеризує міру ефективності витрат операційної діяльності

Продовж. табл. 1

1	2	3
Рентабельність інвестицій РІ	$P_i = \frac{\Pi_i}{IP}$ <p> Π_i – сума прибутку, отриманого від інвестування; IP – сума інвестиційних витрат, пов'язаних з формуванням такого прибутку </p>	Характеризує прибутковість інвестицій підприємства
Рентабельність грошового потоку РГП	$P_{гп} = \frac{ЧГП}{ПК, ВК, ОР, А}$ <p> $ЧГП$ – чистий грошовий потік; $ОР$ – обсяг реалізації; $ВК$ – власний капітал; $А$ – величина активів; $ПК$ – величина позиченого капіталу </p>	Дає уявлення про можливість виконання зобов'язань перед кредиторами, акціонерами, вказує рівень грошових засобів на 1 грн реалізованої продукції, активів підприємства

Таким чином, існують різні думки вчених-економістів щодо системи показників рентабельності, які використовують для оцінки ефективності роботи підприємства. При цьому слід відмітити, що вибір конкретних показників рентабельності залежить від завдань, мети, користувачів та інформаційного забезпечення досліджень.

Список використаних джерел

1. Волик Н.Г. Ефективність управління залученими ресурсами комерційного банку в сучасних умовах / Н.Г. Волик // Фінанси, грошовий обіг і кредит. – 2011. – С. 429.
2. Калініченко О. Нові підходи до визначення рентабельності банківської діяльності в сучасних умовах [Текст] / О. Калініченко // Вісник НБУ. – 2010. – № 7. – С. 485.
3. Короткевич О. В. Рентабельність господарської діяльності підприємств / О. В. Короткевич // Економіка і прогнозування. – 2008. – № 3. – С. 61-69.